

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

סגן עמוס בן אריה ז"ל

בן אריה ובלה

נולד בתל יוסף

בתאריך ח' בכסלו תרפ"ז, 13/12/1926

שרת בחיל השריון

נפל בעת מילוי תפקידו בשרותו

ב' בסיוון תש"ח, 9/6/1948

נקבר בבית העלמין הצבאי קריית ענבים

חלקה: 1 שורה: 1 קבר: 15

בן 22 בנופלו

קורות חיים

בן בלה ואריה, נולד ביום ו' בכסלו תרפ"ז (13.12.1926) בתל יוסף. בשנת 1933 עברו הוריו לנס ציונה. הוא סיים לימודיו בבית-הספר העממי, עבר לבית-ספר תיכון בראשון-לציון ומשם עבר ללמוד בבית-הספר המקצועי על שם מכס פיין בתל-אביב. משסיים את בית-הספר הזה התגייס לפלמ"ח. עוד במאורעות תרצ"ו-תרצ"ט - והוא בן 12 - הצטרף ל"הגנה" ושימש קשר בנס ציונה; משהעירו לו שעודנו ילד ואל לו להתרוצץ תחת מטר-יריות, ענה: "בתולדות ישראל גם הילדים בין הלוחמים והנופלים". עמוס הירבה לטייל והכיר את כל שבילי הארץ. למד בקורס סיירים והצטיין בחוש ההתמצאות שלו בשטח. שירת ארבע שנים בפלמ"ח, מתוכן עשה שנתיים בקיבוץ רמת רחל, ובאחרונה - בתפקיד מ"מ בחטיבת "הראל". במסגרת הפלמ"ח השתתף בהורדת מעפילים לחוף הארץ ב"ליל וינגייט" בתל-אביב ובמעשי החבלה במסילות ובגשרים (גשר אלנבי).

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

לפני מלחמת-העצמאות השתחרר מהפלמ"ח בגלל בריאות לקויה ורצה להמשיך את לימודיו באוניברסיטה העברית. יום החלטת עצרת האו"ם על החלוקה (29.11.1947), מצא אותו בבית-חולים אחרי ניתוח, והוא החליט לחזור לפלמ"ח. הרופאים התנגדו שיחזור לתפקיד קרבי והורשה לו לעסוק רק באימון טירונים; אך הוא לא השלים עם כך שעליו לשלוח אנשים אחרים לחזית, ודרש בתוקף להעבירו לתפקיד קרבי. דרישתו נענתה ועמוס השתתף בפריצת הדרך לירושלים ובקרבות בירושלים, בפריצה לעיר העתיקה, בכיבוש המשלטים בדרך שער-הגיא ובקרבות על לטרון. במהלך ליווי שיירות לכפר עציון החזיק את האויב מרחוק במקלע שלו עד בוא התגבורת. כן השתתף בקרב הקשה לשחרורו של קיבוץ רמת רחל, שהתרשם ממנו באופן מיוחד בהיותו קשור למקום זה קשר אמיץ. "אריה מסתער בראש מחלקתו", כינוהו חבריו.

בליל 8-9 ביוני 1948 יצא עם גדודו למבצע "יורם" - ההתקפה השלישית על לטרון. בגלל טעות בניווט עלה הגדוד על משלט י"ד, במקום על משלט י"ג כמתוכנן. הלוחמים הסתערו על המשלט והצליחו לכבוש חלק ממנו ובמהלך הקרב העז נפגעו רבים מהם. התנגדות האויב היתה עזה ובשל הנפגעים לא נותר כוח להשלים את כיבוש המשלט וניתנה הוראה לסגת. עמוס נפצע קשה בקרב וכדי לא להכביד על חבריו ביקש להשאירו בשטח. הוא החליט שלא ליפול בשבי, ריסק את עצמו ברימון-יד ונפל ביום ב' בסיוון תש"ח (9.6.1948). עמוס הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בקרית ענבים.

אחרי מותו הועלה לדרגת סגן-ראשון (סגן).

א

יום רביעי, 21.4.48

שלום לכם, הורי ואחותי היקרים!

מכתב זה יסעיר אתכם מאד כנראה, היות ואני כותבו מירושלים. כמו כל אלה שכתבו היום מכתבים הביתה, לא יכולתי גם אני להחליט אם לכתוב לכם את האמת, שאני נמצא כבר בירושלים, או לכתוב שאני יושב בחולדה, היות ונדמה שכל מקום אחר בארץ הוא הרבה יותר בטוח מאשר ירושלים. מצב-הרוח הכללי הוא שכל הנכנס לירושלים אינו יוצא ממנה.

רואים אתם שבכל-זאת החלטתי להודות שאני נמצא בירושלים, היות והאמת היא תמיד הדבר הפשוט ביותר, והיא תמיד מרגיעה יותר מן הניחוש; ותהיה איוו שתהיה. הרבה פעמים, כשהייתי בבית, חשבתי לדבר אתכם ולהכין אתכם באופן נפשי לכל מה שעלול לקרות. אולם לא העזתי לגשת ישר לשאלה זאת וגם עתה אני יודע כיצד לכתוב, היות והדבר הוא כל-כך פשוט עד שהוא נראה בגלי מאד.

בטוח אני שברור לכם שמקומי כעת הוא פה; אם תקראו לכך התנדבות ואם תקראו לכך גיוס — אין הדבר משנה. אנו במערכה! המערכה קשה ואכזרית. מדי יום ביומו נופלים מתוכנו בחורים — חברים שרק אתמול דיברת אתם, רק בבוקר התלוצצת אתם, וכן גם רגע קצת עם הרובה יחד אתם — והנה הם מתים, מתים באופן פשוט ביותר, פשוט עד כדי כאב. היה בחר שגרשם ברשימות בשם ידוע, והנה לפנות ערב אחרי המפקד נמחק שמו מן הרשימה — ונגמר. החיים ממשיכים בשלהם, בענייניהם הגדולים והקטנים והקטנוניים כאחד. וזה טוב. אסור לנו להיכנס לאבל על מות חבר או כמה חברים, כי לא נצא מאבל. ואבל מביא לדכאון והדכאון לתבוסות. וחיייל תבוסני אינו רק רובה אחד פחות, אלא כאילו עשרה רובים נגדך! ופצוע המילל בקרב משפיע על הרבה אנשים שיוקנו את נשקם. וכדורים שורקים באויר הרבה, ואין אדם משוריין נגדם. ואדם מתחיל להאמין בגורל, היות וברוב המקרים אין הכדור מכוון דוקא לאותו אדם, אלא שבמקרה ישב שם או שבמקרה קפץ.

אולם כל זה איננו נורא. מתרגלים. פעם ראשונה אתה שוכב ואינך קופץ, אינך מתבלבל, אינך מאבד את העשתונות. אתה רואה את השטח, את אנשינו, את האויב. הכל בסדר. אולם לקפוץ ממקומך קשה לך. לא נוח לקום תחת אש. אבל מוכרחים. ובסוף אתה קם וקופץ, משתלס על אנשיך, מתלהב ושוכח את הכדורים. שוכח שראית הרג; ואתה בוחן את השטח, וכשאינך רואה בשכיבה אתה מזדקף, וכשאינך רואה הפעם אתה קופץ קדימה, צועק אל אנשיך, מזרום, משקטם, ונדמה לך שכל זה הוא תרגיל, כמו בימים הטובים, כשהיינו מתאמנים ומנפנפים בדגלים ובמשרוקיות כסימן לאש.

לכל זה מתרגלים. אולם קשה להתרגל למחשבה: מה יהיה בבית? איך תקבל זאת אמא ואיך יקבל זאת אבא? והאחות? וטוב היה לחיות בהרגשה שאמך חזקה ואביך חזק ואחותך חזקה... ואם יקרה לך משהו הם ידעו להחזיק מעמד ולהתגבר. וטוב לצאת לקרב בהרגשה כזאת.

מקווה אני שתבינו היטב את הענין ותקבלו אותו כמו שהוא. ומה שלומכם בכלל? אַת, רחל, תקבלי, כנראה, ביום ששי זה חופשת פסח, שהיא חופשה די ארוכה. ומה שלום תפוחי-האדמה? והגלדילות? ומה שלום לוי? מסרו ד"ש לכולם. ועתה שלום ולהתראות!

ב

יום חמישי, 28.5.48

שלום רב לכם, אבא, אמא ורחל!

אתמול קיבלתי את מכתבך, אבא, מיום 17 במאי, שבו אתה כותב לי שקיבלתם את מכתבי האחרון (אני מניח שזה המכתב שכתבתי מבאב-אל-ואד).

אתם כותבים לי שאתם מעוניינים לדעת מה שלומי, ואני באמת מבין שיש לכם הרבה מה לדאוג לי ולפחד, אבל צריך להתרגל לזה ולהגיע לאיזה שיווי-משקל ביחס אלי. כיון שאין זו רק דאגה שלכם אלי, אלא שיש בכל הארץ ובכל משפחה מצב כזה וכן גם אני איני מגויס מתמול-שלשום. ונוסף לזה: ליהרג או להיפצע הרי זה כעת דבר כל-כך רגיל וכבר חדלו להתרגש ויש להשלים עם המצב הזה.

שלום ודרישת שלום לכולם!

ג

יום ראשון, 30.5.48

שלום רב לכם, הורי ואחותי!

את מכתבכם קיבלתי ביום רביעי, וכן גם עניתי עליו באותו יום. מכתב זה היה קצת מבולבל, היות והייתי עייף אז אחרי 72 שעות ללא שינה ועבודה מאומצת ולכן אני כותב את המכתב הזה כדי להסיר את הרושם שעשה מכתבי הקודם.

בודאי קראתם בעתון על רמת-רחל, כיצד נכבשה, נהרסה ונשרפה. מה שנשאר שם היה חדר-האוכל הגדול שגם הוא נכבש עלידי הערבים. מן הרגע הראשון של ההתקפה על הרמה חיכיתי שישלחו אותנו לשם. ובאמת הגיעה הפקודה שאני צריך לצאת עם יחידתי לשם על-מנת לטהר את חלק המשק המזרחי שהערבים

התבצרו בו. כפי שקראתם בעתון הצלחנו לגרשם משם באבידות וכן גם לקחנו שלל מהם. ואם כל הזמן אני נלחם למען משהו כללי, הרי ברמת-רחל נלחמתי למען המשק שהייתי בו שנתים, ולמען ישראל, שושנה, וכל אנשי רמת-רחל שאני מכיר!

שמעתם בלי ספק על כניעתם של יהודי העיר העתיקה. לילה לפני זה ניסיתי לפרוץ — אולם „לא הלך“. בלילה שאחרי זה היינו צריכים לנסות שוב והפעם היינו מצליחים — אלא שהם לא יכלו לחכות עוד ונכנעו.

ראיתי אותם כשהם יוצאים בשער-ציון. היחס אליהם היה הוגן מאד. התיחסו אליהם יפה ככל הכתוב בעתונים. הם יצאו החוצה בלי

להאמין שהם ניצלו — ברובם נשים, זקנים וילדים. מיד עם צאתם נעמדו הזקנים להתפלל „מעריב“. הם ישוכנו כעת ברבעים עשירים שפובו עליידי הערבים. אתמול, כל היום וכל הלילה, נראתה העיר העתיקה בוערת, אך עובדה היא שהאנשים החרדים בעיר לא דוכאו מענין זה.

הידיעות הכלליות הן מעודדות למדי וכולנו בטוחים שנעמוד במערכה זו ונצא ממנה בנצחון מלא. מה שעומד על הפרק כעת הוא חזית לטרון שתכריע את גורל ירושלים.

יותר אין לי מה לכתוב, אלא שוב לבקש מכם שתכתבו לי בפרוטרוט על הנעשה אצלכם.